

Slovenska akademija znanosti in umetnosti,
Fakulteta za socialno delo in
Inštitut za kriminologijo pri PF

vljudno vabijo na mednarodni simpozij

Komu je mar za ljudi: od socializma do postsocializma ***Who Cares for the People: from socialism to post-socialism,***

ki bo v torek, 28. maja 2024, v dvorani SAZU na Novem trgu 3 v Ljubljani.

Če je bila v obdobju državnega socializma država »skrbni oče«, ki naj zagotovi blagostanje vsem državljanom in državljankam »od zibelke do groba«, se je v obdobju postsocialistične privatizacije in neoliberalizacije vsakdanjega življenja država s področja socialnih zadev ljudi umaknila in jih prepustila prostovoljskemu delu, pastoralnim organizacijam, družinam in posameznikom. Ženske, ki so bile ključni gradnik nekdanje socialistične družbe, so postale vse pogosteje označene kot nekompetentna delovna sila, še posebno v državni birokraciji, v skrbstvenih službah, šolstvu, zdravstvu in sodstvu, in kot okorela ostalina socialističnega sistema. Ljudje so v tranzicijskem postsocializmu postali vse bolj nezadovoljni s tem, kako država skrbi za ljudi. Hkrati pa sta se v družbi vse bolj širila tudi apatija in občutek nemoči, da se bi družba lahko spremenila na bolje. Simpozij obsega tri plenarna predavanja, ki bodo znotraj specifičnih tematik osvetlila vprašanje, komu je mar za ljudi.

Program

10.00–11.00 **Prof. dr. Susan Zimmermann**, Central European University, Dunaj: *Women trade unionists and the gendered mass worker: State-socialist Hungary, the International Labour Organization, and the politics of women's work*

Odmor

11.15–12.00 **Prof. dr. Darja Zaviršek**, Fakulteta za socialno delo UL: *Navdušenje in nelagodje: pionirski začetki socialnega dela v socializmu in njegova marginalizacija v postsocializmu*

12.00–12.45 **Prof. dr. Renata Salecl**, Inštitut za kriminologijo pri PF: *Apatija – med socializmom in postsocializmom*

Dogodek se bo snemal/fotografiral za namen njegove promocije oziroma poročanja o dogodku (objava na spletni strani Slovenske akademije znanosti in umetnosti).

V Ljubljani, 12. aprila 2024

POVZETKI

Susan Zimmermann /historian of labor and gender politics and social movements in the international context, the Central Eastern Europe, and Hungary in the 19th and 20th centuries/.

The presentation explores the struggle over the prohibition of women's night work in industry that took place in state-socialist Hungary and between Hungary and the International Labour Organization ILO during the 1960s and 1970s. In Hungary, dedicated women trade union functionaries advocated for a gendered policy scheme that called for far-reaching special labor protections to be granted to women workers on social grounds and simultaneously ensured that such protections would not translate into gendered disadvantages. In the context of the Hungarian New Economic Mechanism, this feminist-labourist policy vision was overruled by the politics of transforming the woman worker into a purely economic being who did not deserve special protection. Yet the woman mass worker continued to suffer from gendered economic discrimination as compared with men workers. This Hungarian development was part of the broader abandonment of (most) restrictions on women's night work in state-socialist Central and Eastern Europe. Internationally and at the ILO, this development served as a forerunner to and an indicator of a larger global trend reversal. The old labourist and labourist-feminist dreams that women-specific labour protection ought not to translate in women's disadvantage and/or that women-specific restrictions would be superseded by equally strict restrictions for both sexes died in the context of European-wide economic liberalization.

Darja Zaviršek /sociologinja in profesorica socialnega dela, raziskovalka študij hendikepa in nasilja ter zgodovine socialnega dela v državah postsocializmov/

V petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se je začelo izobraževanje za socialno delo v nekdanji skupni državi Jugoslaviji, še zdaleč ni bilo samoumevno, da je socialistična oblast videla v njem oporo za ljudi in ne zgolj meščanske dobrodelnosti in omalovažujoče pripisano »samaritanstvo«, ki naj bi obstajalo le v svetu kapitalistične neenakosti. Ker je bila Jugoslavija edina država tedanjega socialističnega sveta, kjer je bilo socialno delo dovoljeno prakticirati, bo predavanje pokazalo, v kakšnih socialnih in političnih okoliščinah se je razvijalo in kaj je prinesel novi poklic tedanji socialistični družbi in še posebno ženskam. Če so nastanki socialnega dela v Sloveniji po letu 1955 povezani z obdobjem številnih diskontinuitet, velja prav enako ugotoviti za obdobje po letu 1991, ko so z novo politično ureditvijo v samostojni državi prišli tudi masovna odpuščanja delavcev, zapiranje tovarn, deložacije in izbris. A pozabiti ne gre tudi specifičnih strukturnih posebnosti, podedovanih iz časa socializma, med katerimi izstopa dejstvo, da ostaja socialno delo podrejeno državi in dojeto kot njen podaljšek, ki ga država funkcionalizira in s tem interpelira v izvajalca upravnoadministrativnih postopkov.

Renata Salecl /filozofinja in sociologinja, pravna teoretičarka, raziskovalka na področju neoliberalnih ideologij, tesnobe in krivde/

Politična apatija, ki jo lahko opazimo v mnogih postsocialističnih državah, ko ljudje izgubljajo zanimanje za udejstvovanje v politiki in vse manj odhajajo na volitve, ni nekaj novega. Že v času socializma so se mnoge države soočale z apatijo, ki pa je bila drugačna od današnje. Predavanje bo osvetlilo razliko med apatijo nekoč in danes ter pokazalo, kako je sodobna apatija vezana na samo logiko delovanja neoliberalne ideologije. V postsocialističnih državah se mnogokrat postavljajo vprašanja, ali so te države neke vrste imitatorke, ki so v času tranzicije nevprašljivo prevzele kapitalistični sistem, ne da bi hkrati imele vzpostavljene demokratične institucije, kakšne poznamo iz držav z daljšo kapitalistično tradicijo. Predavanje bo pokazalo, kako imitacija ni značilna le za postsocialistične države, ampak je močno prisotna v sami logiki delovanja sodobnega neoliberalnega kapitalizma. Način delovanja tega kapitalizma vpliva na razne oblike apatije, ki jih opazimo danes, še posebej na porast sindroma izgorelosti. V sklepnem delu se bo predavanje dotaknilo tudi vprašanja, ali je apatija sploh družbeni problem in ali mora v demokraciji obstajati pravica do apatije.